

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : RDG5510039

ชื่อโครงการ : โครงการ การส่งเสริมสุขภาพและความปลอดภัยในการทำงานกรณีศึกษา ผลกระทบต่อแรงงานที่มีอาการเจ็บป่วยเกี่ยวกับ โรคโครงสร้างกระดูกและกล้ามเนื้อเนื่องจากการทำงานของแรงงานในภาคอุตสาหกรรมคลังสินค้า ธุรกิจค้าปลีก

ชื่อนักวิจัย : รศ.ดร.วรวิทย์ เจริญเลิศ และคณะ

E-mail Address: voravid1@gmail.com

ระยะเวลาโครงการ : เริ่มโครงการ 1 กันยายน 2555 - สิ้นสุดโครงการ 31 สิงหาคม 2556

การศึกษาวิจัยชิ้นนี้ เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีจุดประสงค์ในการอธิบายสถานการณ์ของแรงงานในคลังสินค้า(ศูนย์กระจายสินค้า) ที่มีอาการเจ็บป่วยที่เกี่ยวกับโรคโครงสร้างกระดูกและกล้ามเนื้อ และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชีวิตและครอบครัวของแรงงานในแง่มุมต่างๆ นอกจากนั้นงานวิจัยฯได้พยายามค้นหาสาเหตุปัจจัยที่นำไปสู่อาการเจ็บป่วยดังกล่าว และศึกษาสาเหตุปัจจัยต่างๆที่เป็นอุปสรรคของแรงงานในการเข้าถึงสิทธิที่ต้องได้รับความคุ้มครองตามที่กฎหมายกำหนด

ในกระบวนการวิจัย การเก็บข้อมูลได้ใช้แบบสอบถามกับคนงาน 30 คนที่ทำงานในคลังสินค้าที่มีอาการโรคกระดูกทับเส้นและกล้ามเนื้อ เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงโดยความร่วมมือของสหภาพแรงงาน และใน 30 คน ก็มีการคัดเลือก 5 คนมาทำเป็นกรณีศึกษาเพื่อค้นหาประเด็นการเข้าถึงสิทธิที่แตกต่างกัน ส่วนข้อมูลอื่นๆ ได้มาจากการทำแผนภูมิร่างกายและแผนภูมิโรงงาน รวมทั้งการนำข้อมูลเหล่านี้ไปจัดเสวนากลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็น และในท้ายสุด ก็มีการจัดสัมมนาทางวิชาการเพื่อขอข้อคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อนำมาเขียนงานวิจัย

การศึกษาพบว่า แรงงานในศูนย์กระจายสินค้า มีอาการเจ็บป่วยที่เกี่ยวกับโรคโครงสร้างกระดูกและกล้ามเนื้อภายหลังจากทำงานได้ 0-3 ปี สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากลักษณะงานที่ซ้ำซาก งานที่รีบเร่ง และมีเครื่องช่วยผ่อนแรงที่ไม่เพียงพอ สถานที่ทำงานมีสภาพแออัด คับแคบ ก่อให้เกิด อุบัติเหตุภายในสถานประกอบการ ส่วนการบริหารจัดการด้านความปลอดภัย พบว่า สถานประกอบการไม่ได้ให้ความสำคัญกับนโยบายความปลอดภัยในการทำงาน มีการอบรมความรู้ที่เกี่ยวข้อง การตรวจสุขภาพ และจัดตั้งกลไกการบริหารจัดการความปลอดภัยตามที่กฎหมายกำหนด แต่ขาดการประเมินผลและการ

ติดตาม ไม่มีการดำเนินการเพื่อบรรลุดัชนีประสิทธิผลตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ส่วนสภาพแรงงาน มีบทบาทน้อยมากในการให้ความช่วยเหลือกับแรงงานที่ประสบอันตรายและเจ็บป่วย

การศึกษาการเข้าถึงความคุ้มครองของแรงงานตามกฎหมาย พบว่า ขั้นตอนและการดำเนินการเพื่อขอรับสิทธิประโยชน์ตามกฎหมาย มีความยุ่งยาก ซับซ้อน จนเกินกว่าที่แรงงานจะดำเนินการได้ด้วยตนเอง โดยนายจ้างไม่ได้ให้ความร่วมมือกับแรงงานในความพยายามเข้าถึงสิทธิ เพราะเกรงการเสียภาพพจน์ และต้นทุนค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้น นอกจากนี้ แรงงานยังประสบปัญหาที่แพทย์ไม่ระบุว่าอาการเจ็บป่วยเกิดจากการทำงาน ซึ่งมีสาเหตุมาจากแพทย์ขาดความเชี่ยวชาญในเรื่องโรคจากการทำงาน และถูกนายจ้างกดดันด้วยวิธีการต่างๆ

ส่วนการดำเนินการของกองทุนเงินทดแทน มีความล่าช้า และผลกระทบให้แรงงานเป็นผู้ออกค่าใช้จ่ายเองไปก่อน ในระหว่างที่รอการวินิจฉัยว่าเป็นโรคจากการทำงานหรือไม่ นอกจากนี้ คณะกรรมการแพทย์กองทุนที่เป็นผู้ให้ความเห็นดังกล่าว ก็ไม่มีแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านอาชีวเวชศาสตร์ร่วมเป็นกรรมการ

กฎหมายกองทุนฯ มีปัญหาในหลายประเด็นที่สำคัญ โดยเฉพาะแนวคิดที่ให้แรงงานต้องเป็นผู้มีความสามารถในการดำเนินการต่างๆด้วยตนเองแต่เพียงฝ่ายเดียว ค่ารักษาพยาบาล และค่าทดแทนการสูญเสียต่างๆ ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง

ส่วนผลกระทบที่มีต่อแรงงานที่เกิดอาการเจ็บป่วยฯ พบว่า มีภาระค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น รายได้ลดลง เนื่องจากการหยุดงานเพื่อการรักษาพยาบาล ความจำเป็นในการกู้เงินนอกระบบ ความเครียดกับความไม่มั่นคงในอนาคตของครอบครัว รวมกับความเจ็บป่วยทุกข์ทรมานทางกาย ทำให้บางคนเคยคิดฆ่าตัวตาย อย่างไรก็ตามครอบครัวกับเพื่อนบ้านเป็นผู้ที่เข้าใจและเห็นอกเห็นใจ ทำให้แรงงานที่เจ็บป่วย มีกำลังใจที่จะมีชีวิตต่อไป

ปัญหาความเจ็บป่วย ปัญหาการเข้าถึงสิทธิที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายของแรงงาน และปัญหาความปลอดภัยในการทำงาน เป็นภาพสะท้อนของปัญหาเชิงโครงสร้างที่สำคัญหลายประเด็น โดยเฉพาะ การที่รัฐยังไม่ให้ความสำคัญในการจัดการเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน แนวคิดของกฎหมายที่เห็นว่าปัจเจกชนจะต้องเป็นผู้ที่ให้ความพยายามในการเข้าถึงสิทธิต่างๆด้วยตนเอง ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง สภาพแรงงานไม่เข้มแข็งพอที่จะเป็นตัวแทนของแรงงานในประเด็นความปลอดภัย การขาดองค์ความรู้ในเรื่องความปลอดภัยในกิจการประเภทต่างๆ จำนวนมาก การขาดสำนึกในประเด็นความปลอดภัยในการทำงานของคนในสังคม ปัญหาการบริหาร

จัดการความปลอดภัยในสถานประกอบการ และปัญหาความเชื่อมั่นการวินิจฉัยของแพทย์ในประเด็นโรคจากการทำงาน

ข้อเสนอในการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานด้านความปลอดภัย แบ่งเป็น 3 ระดับ

1) ข้อเสนอต่อสถานประกอบการ ต้องยกระดับมาตรฐานความปลอดภัย โดยคำนึงถึงสุขภาพความปลอดภัยของแรงงาน มากกว่าเน้นผลกำไรจากการประกอบการเป็นสำคัญ และใช้แนวทางการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาการดำเนินการด้านความปลอดภัย สนับสนุน ส่งเสริม ให้แรงงานเข้าถึงสิทธิที่ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย และ การปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการ เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงในการเป็นโรคและอุบัติเหตุจากการทำงาน เพื่อภาพลักษณ์ที่ดีและผลการดำเนินงานที่ดีในระยะยาว

2) ข้อเสนอต่อรัฐ ให้ยกระดับความปลอดภัยในการทำงานเป็นเป้าหมายสำคัญในการให้การคุ้มครองสวัสดิภาพคนงาน ตลอดจนดำเนินการตามข้อเสนอของฝ่ายต่างๆให้เป็นจริง ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ให้เกิดความยุติธรรมและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป บังคับใช้กฎหมายที่มีความสำคัญในการป้องกันอันตรายและโรคที่เกิดจากการทำงานอย่างจริงจัง พัฒนามาตรฐานในการตรวจวัดปัจจัยเสี่ยง จัดหาบุคลากรด้านอาชีวอนามัย และอาชีวเวชศาสตร์ ให้เพียงพออย่างเร่งด่วน

3) ข้อเสนอต่อสถาบันการศึกษา ให้ทำการศึกษาเพื่อค้นหาคำว่า เพราะเหตุใดภาครัฐจึงไม่ให้ความสำคัญกับความปลอดภัยในการทำงาน ศึกษาเปรียบเทียบให้เห็นว่า การลงทุนด้านความปลอดภัยจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมต่างๆ มากน้อยเพียงใด ตลอดจนการสร้างความรู้เรื่องความปลอดภัยในกิจการประเภทคลังสินค้า ซึ่งก่อให้เกิดการเจ็บป่วยเกี่ยวกับโรคโครงสร้างกระดูกและกล้ามเนื้อเนื่องจากการทำงานค่อนข้างมาก ศึกษา พรบ.เงินทดแทน 2537 เพื่อจัดทำข้อเสนอในการปรับปรุงกฎหมายที่ใช้มานานให้สอดคล้องกับความเป็นจริงในปัจจุบัน ศึกษาบทบาทและภารกิจของสถาบันส่งเสริมความปลอดภัยและอาชีวอนามัย เพื่อให้เป็นสถาบันทางวิชาการที่แรงงานเข้าถึงได้ง่ายและเป็นอิสระ รวมทั้งการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นความปลอดภัยและอาชีวอนามัยของภาคส่วนต่างๆอย่างต่อเนื่อง

คำหลัก : การยกระดับ, การบริหารจัดการ, มาตรฐานความปลอดภัยในการทำงาน, การลดปัจจัยเสี่ยง, การเป็นโรคและอุบัติเหตุจากการทำงาน, การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนร่วม, ผลกระทบจากการเจ็บป่วยจากการทำงาน, การเข้าถึงสิทธิ, การได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย

ABSTRACT

Project Code : RDG5510039

Project Title : The Promotion of Occupational Health and Safety in Workplace Project:
The case study of impacts of skeletal and muscular system related diseases
among workers in warehouse and retail industry

Investigators : Associate Professor Dr. Voravidh Charoenloet and Team

E-mail Address : voravid1@gmail.com

Project Duration : 1 September 2012 - 31 August 2013

This research is based on a qualitative study of labour situations in the commodity distribution center. The objectives of the studies are focused on the symptoms of illness related to bone and muscular structure and the impact of the illness on their lives and families in various ways. The study also attempts to investigate the cause of such illness and factors that hinder workers to access to their rights as guaranteed under the Labour Protection Act.

The data in the study is collected through from the use of questionnaires. Interviews were conducted with 30 workers who have developed symptom related to skeletal and muscular system. These workers working in one of the distribution center was selected with the help of trade-union. Of the 30 interviewed workers, 5 were chosen to for case study related to different ways of their access to their rights. Data are also obtained through conducting Body and Factory mappings and Workshop to have exchanged of information. Finally, a seminar was held to disseminate the study and to have feed back from the academics and specialists in order to write the final report.

The study found that workers in the distribution center develop symptoms of illness related to bone and muscular structure within 3 years of work, caused mostly by repetitive and intensity of work. There is no sufficient tools and equipment to facilitate the work and the workplace is overcrowded as to cause accidents. Relating to safety management, it is found that the establishment does not place high importance on the policy of safety at work. OHS training, health examination and safety management mechanism have been set up according to the law but there is no evaluation and

follow-up or implementation according to the spirit of the law. Concerning the trade union, it plays a small role in assisting workers in coping up with accidents and illness.

Concerning labour protection as stated in the law, it is found that the procedures required to get access to benefits given under the law are too difficult and complicate for the workers to be able to follow this individually. The employer is not very cooperative to assist workers in attaining their rights for fearing their image would be tarnished or that their cost of production would increase. The other problem is the medical doctors who decline to state the symptom of the illness as related to work. This maybe because the doctors lack specific knowledge on occupational disease or being under various pressures by the employer.

Regarding the Worksmen's Compensation Fund (WCF), the procedure tends to be very long and the burden is pushed on the workers to make advance payment while waiting for diagnose of the illness as or not related to work. Moreover, the medical board of WCF does not have occupational disease doctor in the committee. One of the important problems with the WCF's law is the requirement for workers to be able individually file their case for medical treatment and compensation for loss which does not correspond to the reality.

Concerning the impact of the illness on their lives, it is found that workers would face increased spending and income decline because of absence from work during the treatment. Many have to depend on informal lending, facing tension and uncertainty with the family's future. Being invested with physical suffering from their illness, some workers may even think of committing suicide. But because of family backing and understandable neighbours, the workers could have this moral support to carry on with their struggle.

The problem of illness is also closely linked with access to the workers' right as stated in the labour protection and occupational and safety laws. This reflects the structural problems in various dimensions such as the lack of government's commitment in the management of OHS, the law which places responsibility on worker as an individual to attain their rights, the lack of strong trade unions to represent the interest of workers on OHS issues, the insufficient knowledge on OHS and its impact on health in various industries, the lack of OHS awareness, the problem of OHS management and the lack of confidence on the diagnose of the doctors related to illness at work.

The study have proposed 3 levels to develop ways to promote OHS :

- 1) The establishment must elevate OHS standards by putting health and safety of the workers before profit and promote participation to develop OHS at workplace. It should assist workers to get access to their rights and tries with all means to reduce the risk on health and accident in order to acquire better image and good performance in long-term.
- 2) The government should elevate the safety at workplace as an important objective to attain in order to protect the welfare of workers and implements the various issues as proposed by those concerned such as the improvement of the laws and regulations and the enforcement of the OHS laws. It should develop the standard to inspect the risks factors and make provision to have sufficient supply of OHS personnel.
- 3) The educational establishments should conduct studies on various OHS issues such as the lack of the government in giving OHS as an important policy's issues, to undertake a comparative study of the relationship between investment on OHS and the derived benefit for the industries, to build knowledge on work-safety in commodity distribution centers that could cause illness related to bone structure and muscular problem, to study about the WCF Act of 1994 in order to improve the law to correspond to the reality, to study the roles of OHS institute in order to be an academic institute which the workers can easily access and to be managed independently and to set up OHS forums for the exchange of ideas and issues on OHS.

Keyword: enhancement, management, occupational safety standard, risk factor minimization, work-related diseases and accidents, stakeholder participation, impacts of occupational diseases, access to rights, legal protection